

**aşırı düşük teklif
açıklamasında İş Ortaklığı
tarafından ölçü birimi
dönüşümünde 0,850 kg/lt
katsayısını kullanarak
kendilerine maliyet düşürücü
bir avantaj sağlandığı
anlaşıldığından, motorin
girdisine dair
açıklamalarının uygun
olmadığı**

aşırı düşükte ölçü birimi dönüşümünde motorin girdisine dair açıklama

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Aşırı düşük teklifler" başlıklı 38'inci maddesinde "İhale komisyonu verilen teklifleri değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

İhale komisyonu;

a) İmalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması,

b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin mal ve hizmetlerin

temini veya yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,

c) Teklif edilen mal, hizmet veya yapım işinin özgünlüğü,

gibi hususlarda yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak, aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir...” hükmü,

Kamu İhale Genel Tebliği’nin “Aşırı düşük teklif sorgulaması öngörülen ihalelerde yaklaşık maliyetin hesaplanması sırasında yapılacak işlemler” başlıklı 38’inci maddesinde “38.1. İdare, yaklaşık maliyetin hesaplanması sırasında her bir iş kalemi/grubunun yaklaşık maliyete oranını tespit edecektir. Yaklaşık maliyeti oluşturan iş kalemleri/grupları tutarlarının büyükten küçüğe sıralandığı ve oranların kümülatif toplamının da gösterildiği “sıralı iş kalemleri/grupları listesi” ile iş kalemleri/gruplarına ait ayrıntılı analizler ve analiz girdilerinin tutarları itibarıyla küçükten büyüğe sıralanmış halini gösteren “sıralı analiz girdileri tablosu” hazırlanarak yaklaşık maliyet hesap cetveli kapsamında ihale onay belgesine eklenecektir. Sıralı iş kalemleri/grupları listesi oluşturulurken, iş kalemleri/grupları tutarlarının yaklaşık maliyete oranları, en yakın dört ondalık basamaklı sayıya getirilecek biçimde yuvarlanacak ve bu oranların toplamının, yuvarlama nedeni ile 1 den farklı olması dikkate alınmayacaktır.” açıklaması,

Anılan Tebliğ’in “Sınır değer tespiti ve aşırı düşük teklifler” başlıklı 45’inci maddesinde “...45.1.2. Sınır değer altındaki teklif sahiplerinden yaklaşık maliyetin % 80’lik bölümünü oluşturan iş kalemleri/gruplarına ilişkin ayrıntılar yazılı olarak istenir. Bu çerçevede; istenen açıklamanın niteliği dikkate alınarak, isteklilere beş (5) iş gününden az olmamak üzere makul bir süre verilir. Yazıda ayrıca, ihale konusu işe özgü alanlara (malzeme ocağı vb.) ilişkin olan ve açıklama istenecek girdi niteliğinde bulunan nakliyelere dair

yaklaşık maliyet hesabında esas alınan mesafeler belirtilir.

45.1.2.1. İhale komisyonunca, (38.1) maddesi kapsamında idarece hazırlanan “sıralı iş kalemleri/grupları listesi” kullanılarak yaklaşık maliyetin % 80’lik kısmına giren iş kalemleri/grupları belirlenir.

Sıralı listeye göre, tutarlarının yaklaşık maliyete oranlarının kümülatif toplamı % 80 oranına kadar olan iş kalemleri/grupları ile kümülatif toplama eklendiğinde % 80 oranının aşılmasına neden olan iş kalemi/grubu, sorgulamaya tabi tutulacak olan iş kalemleri/grupları olarak belirlenecektir. Bunların dışında kalan iş kalemleri/grupları için sorgulama yapılmayacaktır.

45.1.2.2. İhale komisyonu tarafından, açıklama istenilmesi gereken iş kalemleri/gruplarına ait idarece (38.1) maddesine göre oluşturulan “sıralı analiz girdileri listesi” kullanılarak tutarı kar ve genel gider hariç analiz toplamının % 3’üne eşit ve bu tutarın altında olan analiz girdileri tespit edilecektir.

Yaklaşık maliyeti oluşturan iş kalemi/grubu analizlerindeki analiz girdilerinden, tutarı kar ve genel gider hariç analiz toplamının %3’üne eşit ve altında olanlar için isteklilerden açıklama yapılması istenilmeyecektir.

Tutarı, kar ve genel gider hariç analiz toplamının % 3’üne eşit veya altında olması nedeniyle sorgulamaya tabi tutulmayacak analiz girdilerinin tutarlarının kümülatif toplamının kar ve genel gider hariç analiz toplamının %15’ini aşması durumunda; en küçük tutardan itibaren kümülatif toplamda % 15’lik tutarın aşılmasına neden olan analiz girdisi belirlenecek, tutarı bu girdinin tutarından daha az olan girdiler için açıklama istenilmeyecektir.

Aynı girdinin yaklaşık maliyeti oluşturan birden fazla iş kalemi/grubunun analizinde yer alması halinde bu girdinin oranı her analiz için ayrı ayrı değerlendirilerek analiz toplamının % 3’ünün altında kalıp kalmadığına göre işlem yapılır. Herhangi bir analizdeki oranı %3’ün üstünde olan analiz girdisi için açıklama istenilecektir.

Analizlerdeki işçilik girdisi, tutarları analiz toplamının % 3'üne eşit veya altında olsa dahi, açıklama istenilmeyecek girdiler arasında yer alamaz.

45.1.2.3. İhale komisyonu teklifleri aşırı düşük olarak tespit edilen isteklilerden (45.1.2.1) maddesinde belirlediği iş kalemleri/grupları için isteyeceği açıklama ile ilgili yazıda, (45.1.2.2) maddesine göre açıklama istenilmeyecek olan analiz girdilerini de belirtecektir.

İstekliler, teklifi kapsamında yer alan iş kalemleri/grupları için hazırlayacakları analizlerde (45.1.2.2) maddesine göre açıklama istenilmeyecek olan analiz girdileri de dahil analizlerini oluşturan tüm girdileri göstereceklerdir.

...

45.1.3. İsteklilerden teklifleri kapsamında analiz ve hesap cetveli sunmaları istenmeyecektir. Analizler ve hesap cetveli, Kanunun 38'inci maddesi uyarınca teklif fiyatı aşırı düşük olarak tespit edilen isteklilerin tekliflerinin önemli bileşenleri ile ilgili ayrıntıların belirlenmesi amacıyla, sadece aşırı düşük teklif sahibi isteklilerden istenecektir. Bu çerçevede; teklif fiyatının aşırı düşük olduğu tespit edilen istekliler tekliflerinde önemli olduğu tespit edilen bileşenlerine ilişkin olarak yapacakları açıklama kapsamında;

...

b) Teklif birim fiyatlı işlerde; açıklama istenen iş kalemlerinin birim fiyatlarına ilişkin olarak ihale dokümanında verilen analiz formatına uygun analizleri

sunacaklardır. Sorgulamaya konu edilmeyen iş kalemleri/grupları için analiz sunulması istenmeyecektir.

...

45.1.4. İdare tarafından ihale dokümanı kapsamında;

a) Teklif birim fiyatlı işlerde; her bir iş kaleminin yapım şartlarına, tarif ve içeriğine göre analizde yer almasını istediği

“malzeme, işçilik, makine ve diğerleri (varsa; nakliyeler, inşaat yerindeki yükleme, boşaltma, yatay ve düşey taşımalar, zamlar vb.)” sadece girdi cinslerinin belirlendiği, analiz girdileri ile miktarlarının ve tutarlarının belirtilmediği,

...

(Ek-Y.2)’de yer alan örneğe uygun analiz formatının isteklilere verilmesi, isteklilerin de tekliflerinin aşırı düşük olarak tespit edilerek kendilerinden açıklama istenmesi durumunda, yapacakları açıklamada sunacakları analizlerin verilen bu formata uygun olması gerekmektedir.

...

45.1.5. İsteklilerin iş kalemleri/iş grupları için kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanmış cari yıl birim fiyatları veya bu fiyatlardan daha yüksek fiyatları teklif etmeleri ve söz konusu iş kalemleri/grupları için; hangi kamu kurum ve kuruluşunun birim fiyatını kullandıklarını, birim fiyat poz numarasını da yazmak suretiyle liste halinde belirterek açıklamaları kapsamında sunmaları durumunda analiz düzenlemeleri zorunlu değildir. Bu kapsamda; isteklilerin, kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanmış “kar ve genel gider içermeyen birim fiyatların” üzerine, kendi belirledikleri “kar ve genel gideri” ilave ederek birim fiyatlarını oluşturmaları durumunda da; hangi kamu kurum ve kuruluşunun “kar ve genel gider hariç birim fiyatını” kullandıklarını ve kendi belirledikleri “kar ve genel gider” tutarını yazmak suretiyle liste halinde belirterek açıklamaları kapsamında sunmaları halinde de, söz konusu iş kalemleri/iş grupları için analiz düzenlemeleri zorunlu değildir. Bu kapsamda isteklilerin analiz düzenlemeleri zorunlu olmayan söz konusu iş kalemleri/grupları için 45.1.13 maddesinde belirtilen belgeleri sunmalarına da gerek bulunmamaktadır.

...

İlan veya davet tarihinde cari yıl birim fiyatın yayımlanmamış olması durumunda, istekli tarafından önceki yılın yayımlanmış birim fiyatları kullanılabilir.

45.1.6. Analizler ile yardımcı ve/veya alt analizlerde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenerek yayımlanmış rayiçleri kullanan ve söz konusu rayiçleri poz numaralarını da belirtmek suretiyle liste halinde sunan isteklilerin, söz konusu rayiçlere ilişkin olarak 45.1.13 maddesinde belirtilen belgeleri sunmalarına gerek bulunmamaktadır.

...

45.1.8. Aşırı düşük teklifine ilişkin olarak yaptığı açıklamada sunduğu analizler, ihale dokümanı kapsamındaki analiz formatına, birim fiyat tariflerine, idarece tanımlanan yapım şartlarına veya teknik şartnameye uygun olmayan, analiz fiyat tutarları teklif fiyatların üzerinde olan isteklilere ait teklifler reddedilecektir. Analizler üzerinde yapılan incelemede; çarpım ve toplamlarda hesaplama hatası bulunması durumunda, analiz girdilerine ait fiyatlar esas alınarak, hesaplama hatası ihale komisyonu tarafından re'sen düzeltilir. Bu şekilde düzeltilmiş analiz fiyatı, teklif fiyatın üzerinde olan isteklilerin teklifleri reddedilir.

...

45.1.9. İş kalemleri/gruplarına ait analizler ile yardımcı ve/veya alt analizlerde yer alan işçilik fiyatları ihale tarihinde yürürlükte olan saatlik asgari ücretin altında olamaz.

...

45.1.13. Teklifi aşırı düşük bulunan isteklilerin, tekliflerinde önemli olduğu tespit edilen bileşenler ile ilgili olarak 4734 sayılı Kanunun 38 inci maddesi uyarınca yapacakları açıklamada, sorgulamaya konu iş kalemlerine/gruplarına ilişkin analizler ile bu analizlere dayanak teşkil eden bilgi ve belgeleri sunmaları gerekmektedir.

İsteklilerin analizlerine dayanak teşkil eden bilgi ve belgeler;

a. Üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifleri,

b. Çimento ve demir ürünleri için ilan edilmiş üretici fiyat tarifeleri,

c. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından sunulan mal ve hizmetlere ilişkin ilan edilmiş fiyat tarifeleri veya bunlardan alınmış fiyat teklifleri,

ç. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından ilgili mal veya hizmetlere ilişkin ilan edilen asgari fiyatlar,

d. Ürettiği, aldığı veya sattığı mallara ilişkin maliyet/satış tutarı tespit tutanakları,

e. Stokta bulunan mallara ilişkin stok tespit tutanakları,

f. İdarece istenmesi durumunda yardımcı analizler v.b. dir.

İstekliler tekliflerine ilişkin olarak yukarıda sayılan belgelerden kendileri için uygun olanları açıklamaları kapsamında sunacaklardır.

...

45.1.13.1. Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin üçüncü kişilerden fiyat teklifi alınması durumunda, öncelikli olarak fiyat teklifini veren kişiyle tam tasdik sözleşmesi yapan veya beyannamelerini imzalamaya yetkili olan meslek mensubu tarafından ilgisine göre teklife konu mal veya hizmet için maliyet tespit tutanağı (Ek-0.5) veya satış tutarı tespit tutanağı (Ek-0.6) düzenlenecektir. Tutanaklar fiyat teklifinin dayanağı olarak düzenlenecek olup, aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında sunulacaktır.

Maliyet tespit tutanağı dayanak alınarak fiyat teklifi sunulabilmesi için, fiyat teklifinin mamul/mala ilişkin olması halinde mamul/malın birim fiyatının, tutanakta tespit edilen ağırlıklı ortalama birim maliyetin altında olmaması; fiyat teklifinin hizmete ilişkin olması halinde ise bu hizmetin birim fiyatının, tutanakta tespit edilen toplam birim maliyetin altında olmaması, bu tespit (Ek-0.5) formunda yapılması, fiyat teklifi üzerine meslek mensubu tarafından "Bu fiyat teklifindeki birim fiyatın, mükellefin yasal defter ve belgelerine göre tarafımda düzenlenerek onaylanan (.../.../...) tarih ve (...) sayılı maliyet tespit tutanağındaki ortalama/toplam birim maliyet tutarının

altında olmadığını beyan ederim.” ibaresinin yazılarak imzalanması ve iletişim bilgileri de belirtilmek suretiyle kaşelenmesi/mühürlenmesi gerekmektedir. Mala ilişkin fiyat teklifi verilebilmesi için ayrıca fiyat teklifini veren kişi tarafından son veya bir önceki geçici vergi beyanname döneminde 45.1.2.1 inci maddeye göre ihale komisyonunca belirlenen sorgulamaya tabi tutulacak iş kalemleri/gruplarında kullanılması öngörülen fiyat teklifi konusu mal miktarının en az 1/20’si kadar alım yapılmış olması gerekir.

Satış tutarı tespit tutanağı dayanak alınarak fiyat teklifi sunulabilmesi için öncelikle fiyat teklifini veren kişi tarafından son veya bir önceki geçici vergi beyanname 45.1.2.1 inci maddeye göre ihale komisyonunca belirlenen sorgulamaya tabi tutulacak iş kalemleri/gruplarında kullanılması öngörülen fiyat teklifi konusu mamul/mal/hizmet miktarının en az 1/20’si kadar satış yapılmış olması, teklif edilen birim fiyatın, ilgili tutanakta tespit edilen ağırlıklı ortalama birim satış tutarının % 80’inin altında olmaması, bu tespitin (Ek-0.6) formunda yapılması, fiyat teklifi üzerine meslek mensubu tarafından “Bu fiyat teklifindeki birim fiyatın, mükellefin yasal defter ve belgelerine göre tarafımda düzenlenerek onaylanan (.../.../...) tarih ve (...) sayılı satış tutarı tespit tutanağındaki ağırlıklı ortalama birim satış tutarının % 80’inin altında olmadığını beyan ederim.” ibaresinin yazılarak imzalanması ve iletişim bilgileri de belirtilmek suretiyle kaşelenmesi/mühürlenmesi gerekmektedir.

Üçüncü kişilerden alınan fiyat tekliflerinin teklife konu alanda faaliyet gösterenlerden alınması gerekmekte olup, bu belgelerin ihale tarihinden önce düzenlenmiş olması zorunlu değildir.

Kaşeleme işlemi 8.4 üncü maddede belirtilen özel kaşe kullanılmak suretiyle yapılabileceği gibi, bu kaşe dışında meslek mensubuna ilişkin bilgileri içeren kaşe kullanılmak suretiyle de yapılabilir.

...

45.1.13.3. İsteklinin teklifine konu çimento veya demir ürünlerine ilişkin açıklamalarında çimento veya demir ürünleri üreticisinin ilan edilmiş fiyat tarifelerini kullanması halinde, sadece ilan/davet ile

ihale tarihi arasında (ihale tarihi hariç) geçerli olan bir tarifeyi gösterir belgeyi sunması yeterlidir.

...

45.1.13.5 İstekli tarafından açıklaması yapılacak girdinin fiyatı, kamu kurum ve kuruluşlarınca ilan edilen ilgili mala ilişkin asgari fiyatlara uygun olması halinde, sadece ilan/davet ile ihale tarihi arasında (ihale tarihi hariç) geçerli olan asgari fiyatın belgelendirilmesi suretiyle açıklama yapılması yeterlidir.

...

45.1.13.10. Meslek mensubu; üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifi üzerindeki beyanın ve emsal bedel beyanı ile Ek-0.5, Ek-0.6, Ek-0.7 ve Ek-0.8 numaralı tutanaklardaki bilgilerin doğruluğundan sorumludur. Meslek mensubu ibaresinden Yeminli Mali Müşavirler veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler anlaşılır.

45.1.13.11. Ek-0.5, Ek-0.6, Ek-0.7 ve Ek-0.8 numaralı tutanakların son veya bir önceki geçici vergi beyanname dönemine ilişkin olarak düzenlenmesi zorunludur. Son veya bir önceki geçici vergi beyanname döneminin tespitinde; 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (d) ve (e) bentlerine göre pazarlık usulü ile yapılan ihalelerde ilk yazılı fiyat tekliflerinin alındığı tarih, diğer ihale usulleri ile yapılan ihalelerde ise ihale tarihi esas alınır.

...

45.1.13.14. İstekliler tarafından akaryakıt girdisine ilişkin olarak, EPDK tarafından yayımlanan, İstanbul İli, Avrupa Yakasında bulunan bayiler adına beyan edilmiş fiyatların ortalamasını yansıtan En Yüksek İşlem Hacimli 8 Firmanın Akaryakıt Fiyatlarına İlişkin Raporda yer alan fiyatların % 90'ının altında sunulan açıklamalar geçerli kabul edilmez. Motorin veya benzine yönelik olarak öngörülen tutarın TL/lt cinsinden hesaplanmasında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun ilgili düzenlemeleri dikkate alınacaktır

45.1.13.15. Sözleşme veya eklerinde, taş, kum, çakıl, gravye, balast,

stabilize vb. yapı malzemelerinin idarenin belirlediği ocaklardan temininin öngörüldüğü haller dışında, bu Tebliğin 45.1.2 maddesi gereğince nakliye girdilerine ilişkin idarece belirtilen mesafelerden daha düşük mesafe kullanarak açıklama yapan isteklilerin, ihale konusu işe özgü alanlara ilişkin açıklamalarını kamu kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen veya onaylanan belgeler ile tevsik etmeleri gerekmektedir.

45.1.13.16. Niteliği gereği üretiminden sonra belirli bir süre içerisinde imalata dönüştürülmesi gereken hazır betona ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenerek yayımlanmış rayiçler ile açıklama yapılması esastır. İdarece, TS 13515 Standardında belirlenen süreler ile Karayolu Trafik Yönetmeliğinde düzenlenen azami hız sınırları dikkate alınarak, hazır beton üretim tesisi ile işin yapılacağı yer arasındaki azami mesafenin tespit edilmesi ve aşırı düşük tekliflere yönelik açıklama istenmesine ilişkin yazıda bu mesafeye yer verilmesi zorunludur. Fiyat teklifi ile açıklama yapılması halinde, idarece belirlenen mesafeden daha uzak mesafe kullanılamaz.

45.1.13.17. Tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipman (İş makinesi) analiz girdilerine ilişkin açıklamalar; resmi rayiçler veya isteklinin kendi malı olan iş makineleri için satın alma bedeli üzerinden yapılabilir. Üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifi ancak resmi rayici bulunmayan iş makineleri için kullanılabilir.

İsteklilerin kendi malı olan iş makinesinin satın alma bedeli üzerinden yapacağı açıklamalarda, bu hususları tevsik eden belgelerin açıklama kapsamında sunulması zorunludur. Ayrıca, bu açıklamada iş makinesine ilişkin tutar olarak;

a) İş makinesinin satın alma tarihinden sonra amortisman süresinin dolmuş olması halinde, amortisman maliyeti katsayısı dışında kalan maliyet katsayıları (yedek parça, tamir-bakım, sermaye faizi-sigorta, nakil-montaj-demontaj) toplamı (ilgili analizde miktar kısmına yazılarak) ile resmi rayicin çarpılması sonucu bulunacak tutar,

b) İş makinesinin satın alma tarihinden sonra amortisman süresinin dolmamış olması halinde ise, (a) bendinde hesaplanan tutarın altında olmamak koşuluyla, iş makinesinin satın alma bedeli ile analiz girdi miktarının çarpılması sonucu bulunacak tutar, kullanılabilecektir.

45.1.14. Aşırı düşük teklif sorgulaması sonucunda; (45.1.3 – 45.1.13) maddelerine uygun açıklamada bulunmayan, açıklamaları idarece tanımlanan yapım şartlarına uymayan veya teknik şartnameye aykırı hususlar içeren isteklilerin teklifleri gerekçeleri belirtilmek suretiyle reddedilecektir...” açıklaması bulunmaktadır.

İhale komisyonu tarafından EKAP üzerinden gönderilen 11.05.2023 tarihli yazı ile sınır değer altında kalan isteklilerden 22.05.2023 tarihine kadar aşırı düşük teklif açıklamalarının sunulmasının istenildiği, bahse konu yazıda “İstanbul Geneli Yollarda Köprü ve Alt-Üst Geçitlerin Yapım, Bakım, Onarım, Boyanması ve Zemin Kaplaması Yapılması işine ait ihalede tekliflerin değerlendirmesi sürecine geçilmiş olup, beyan ettiğiniz bilgi ve belgeleri tevsik eden ve EKAP veya diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden sorgulanamayan aşağıdaki belgeleri ekleri ile birlikte, İdari Şartnamenin 7.9. maddesine uygun olarak, 22.05.2023 tarihine kadar İdaremize sunmanız ve aşırı düşük teklif açıklamalarınızı 22.05.2023 tarihine kadar sunmanız gerekmektedir.” ifadelerine yer verildiği, ayrıca yazı ekinde açıklama istenilecek iş kalemleri listesine, açıklama istenmeyen analiz girdilerine ve açıklama istenilen iş kalemlerinin analizlerine yer verildiği görülmüştür.

Başvuru sahibi Yazıcıoğlu Yol Yapı İnşaat ve Taahhüt Tic. A.Ş.-Genç Yıldız İnşaat Nak. Elekt. Elk. Tek. Gıd. Tic. ve San. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından itirazın şikâyet dilekçesinde bahsedilen gerekçelerle idare tarafından talep edilen aşırı düşük teklif açıklaması talep yazısı ve eklerinin mevzuata uygun olarak

hazırlanmadığı iddia edilmektedir.

İdare tarafından EKAP üzerinden gönderilen aşırı düşük teklif açıklaması talep yazısı ve ekleri incelendiğinde; sıralı iş kalemleri/grupları listesi kullanılarak yaklaşık maliyetin % 80’lik kısmına giren iş kalemlerinin doğru olarak belirlendiği, açıklama istenilmesi gereken iş kalemlerine ait idarece Tebliğ’in 38.1 maddesine göre oluşturulan sıralı analiz girdileri listesi kullanılarak tutarı kar ve genel gider hariç analiz toplamının % 3’üne eşit veya altında olması nedeniyle sorgulamaya tabi tutulmayacak analiz girdilerinin tutarlarının kümülatif toplamının kar ve genel gider hariç analiz toplamının %15’ini aşması durumunda; en küçük tutardan itibaren kümülatif toplamda % 15’lik tutarın aşılmasına neden olan analiz girdisinin belirleneceği, tutarı bu girdinin tutarından daha az olan girdiler için açıklama istenilmemesi kuralına uygun olarak % 3’üne eşit ve bu tutarın altında olan analiz girdilerinin doğru olarak tespit edildiği görülmüştür.

Öte yandan başvuru sahibi tarafından ileri sürülen, aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında açıklama istenilecek analiz girdileri arasındaki 10.300.1007-Ö poz numaralı analiz girdisi ile 10.300.1049-Ö poz numaralı analiz girdisinin fiyatlarının nasıl tespit edildiğine ilişkin iddia kapsamında ihaleyi gerçekleştiren idareden bilgi ve belgeler istenilmiş olup söz konusu bilgi ve belgeler 01.08.2023 tarihinde Kurum kayıtlarına alınmıştır.

İdare tarafından gönderilen ilgili yazıda “10.300.1007-Ö rayiç numaralı “Sentetik esaslı boya” ile 10.300.1049-Ö rayiç numaralı “Akrilik esaslı su bazlı dış cephe boyası” malzeme fiyatları için

piyasadan fiyat araştırması yapılmış, teklifler alınmıştır...” ifadelerine yer verildiği, ayrıca ilgili yazı ekinde fiyat teklifi dayanak belgelere yer verildiği görülmüştür.

Yapılan inceleme neticesinde 10.300.1007-Ö poz numaralı analiz girdisi ile 10.300.1049-Ö poz numaralı analiz girdisi için idare tarafından piyasa fiyat araştırması yapılması suretiyle fiyatının tespit edildiği, bahse konu analiz girdilerinin temel girdi niteliğinde olduğu, bu girdilerin belirlenmiş rayiçleri bulunduğu, bu nitelikteki analiz girdilerinin paçal veya özel iş kalemine dönüştürülemeyeceği gibi ihale dokümanı içerisinde veya aşırı düşük talep yazısı ile eklerinde bahsedilen girdilerin paçal veya özel analiz girdisine dönüştüğüne ilişkin herhangi bir bilginin yer almadığı, dolayısıyla analiz girdilerinin poz numaralarında “Ö” ifadesinin yer almasının paçal veya özel iş kalemine dönüştürüldüğü anlamına gelmeyeceği, kaldı ki yaklaşık maliyet hesabına esas fiyat ve rayiçlerin tespitinde Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin 10’uncu maddesinde yer verilen yöntemlerden birinin, birkaçının veya tamamının herhangi bir öncelik sırası olmaksızın kullanılabileceği göz önünde bulundurulduğunda anılan analiz girdilerinin yaklaşık maliyet hesabında fiyat tespiti için piyasadan fiyat teklifi alınmış olmasının ilgili analiz girdilerini paçal veya özel iş kalemine dönüştürmeyeceği değerlendirilmiştir.

Ayrıca idarece hazırlanan aşırı düşük teklif açıklaması talep yazısı ve eklerinin ihale dokümanına uygun olarak hazırlandığı, girdi numaralarının, girdi tanımlarının, birimlerinin, miktarlarının uygun olduğu, dolayısıyla idare tarafından EKAP üzerinden gönderilen 11.05.2023 tarihli yazı ile talep edilen aşırı düşük teklif açıklaması talep yazısı ve eklerinde başvuru sahibinin iddia ettiği hususlar bakımından mevzuata aykırı bir husus bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Başvuru sahibi tarafından ihale üzerinde bırakılan istekliye ait aşırı

düşük teklif açıklamalarının kamu ihale mevzuatına aykırı olduğunun iddia edildiği, ihale üzerinde bırakılan Manas Yol Yapı Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.-Egepark Yapı İnş. Tekst. Tur. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamaları incelendiğinde;

Manas Yol Yapı Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.-Egepark Yapı İnş. Tekst. Tur. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. İş Ortaklığının pilot ortağının Manas Yol Yapı Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. olduğu, iş ortaklığı tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamalarının pilot ortak Manas Yol Yapı Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. tarafından imzalanıp kaşelendiği, ihaleye ortak girişim olarak katılım sağlanması halinde İdari Şartname ekinde yer alan standart forma uygun iş ortaklığı beyannamesinin sunulmak zorunda olduğu, iş ortaklığı beyannamesinde pilot ortağın her konuda İş Ortaklığını temsile yetkili olduğu, ihalenin İş Ortaklığı üzerinde kalması halinde sözleşmenin bütün ortaklarca müştereken imza edileceği ve akdedilecek sözleşme ile ilgili diğer bütün hususlarda pilot olarak gösterilmiş olan ortağın, ortaklığın nam ve hesabına hareket etmeye tam yetkili olacağı, diğer ortakların imzalanacak sözleşmenin konusuna ve kapsamına girecek işlerin ve taahhütlerin ve sözleşmeden doğup da ortaklığa yönelecek yükümlülüklerin yerine getirilmesinden müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağı ve ortakların iş sonuna kadar kurulan özel ortaklıktan ayrılmayacağı, dolayısıyla sadece pilot ortak tarafından açıklamanın imzalanmasının yeterli olduğu, ayrıca idare tarafından hazırlanan aşırı düşük teklif açıklaması talep yazısında isteklilerin 22.05.2023 günü saat 16:30'a kadar açıklamalarını sunmaları gerektiğinin belirtildiği, ihale üzerinde bırakılan iş ortaklığı tarafından 22.05.2023 günü saat 15:33 de aşırı düşük teklif açıklamalarının idareye sunulduğu,

İş ortaklığı tarafından açıklama kapsamında saatlik asgari ücretin 44,49 olarak öngörüldüğü, itirazın şikâyeteye konu ihale tarihinin 02.05.2023 olduğu göz önünde bulundurulduğunda anılan tarihte brüt asgari ücretin 10.008,00 TL olduğu, saatlik brüt asgari ücretin ise

44,48 (10.008,00 / 225 = 44,48) olduğu, iş ortaklığı tarafından açıklamada kullanılan fiyatın saatlik brüt asgari ücretin altında olmadığı,

Açıklama istenilecek analiz girdileri arasında yer alan 10.120.1023 poz numaralı ve “Kompresör (210 cfm’lik kompresör+hortum ve tabancalar)” adlı analiz girdi fiyatı tevsikinin kendi malı olan iş makinesinin satın alma bedeli üzerinden yapıldığı, bu kapsamda kompresörün satın alındığına ilişkin meslek mensubu onaylı faturaya ve meslek mensubu onaylı demirbaş listesine yer verildiği, anılan analiz girdisi için kendi malı olan iş makinesinin satın alma bedeli üzerinden yapılacak açıklama için gerekli belgelerin sunulduğu ve açıklamanın Tebliğ’in 45.1.13.17’inci maddesinin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen kurala uygun olarak gerçekleştirildiği,

Açıklama kapsamında yer alan işçilik girdileri ile 10.120.1023 poz numaralı kompresör analiz girdisi dışında kalan diğer analiz girdileri için kamu kurum ve kuruluşları tarafından yayımlanan fiyatların kullanıldığı, herhangi bir girdi için fiyat teklifi kullanılmadığı, açıklama istenilecek analiz girdileri arasında yer verilen mazot (motorin) girdisi için de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı rayicinin kullanıldığı, söz konusu fiyatların ihale ilan tarihinde (03.04.2023) yürürlükte bulunan cari yılı birim fiyatları olduğu,

Ayrıca aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında açıklaması istenilmeyen analiz girdilerinin tamamı için ayrı ayrı bir bedel öngörüldüğü, açıklama istenilmeyen aynı analiz girdileri için farklı analizlerde farklı fiyatların kullanıldığı, dolayısıyla istekli tarafından farklı fiyat öngörülebileceği, buna engel bir mevzuat hükmünün yer almadığı ve herhangi bir fiyat öngörmesinin yeterli olduğu,

Yapılan inceleme neticesinde ihale üzerinde bırakılan Manas Yol Yapı Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.-Egepark Yapı İnş. Tekst. Tur. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamalarında başvuru sahibinin iddiaları bakımından mevzuata aykırı bir husus bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekli Uniform İnşaat Sanayi ve Tic. A.Ş.-Mutlugün İnşaat Tic. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamaları incelendiğinde,

Uniform İnşaat Sanayi ve Tic. A.Ş.-Mutlugün İnşaat Tic. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamalarının her iki ortak tarafından da imzalanıp kaşelendiği, ayrıca idare tarafından hazırlanan aşırı düşük teklif açıklaması talep yazısında isteklilerin 22.05.2023 günü saat 16:30'a kadar açıklamalarını sunmaları gerektiğinin belirtildiği, ihale üzerinde bırakılan iş ortaklığı tarafından 22.05.2023 günü saat 14:45 de aşırı düşük teklif açıklamalarının idareye sunulduğu,

İş ortaklığı tarafından açıklama kapsamında saatlik asgari ücretin 44,50 olarak öngörüldüğü, itirazın şikâyeteye konu ihale tarihinin 02.05.2023 olduğu göz önünde bulundurulduğunda anılan tarihte brüt asgari ücretin 10.008,00 TL olduğu, saatlik brüt asgari ücretin ise 44,48 ($10.008,00 / 225 = 44,48$) olduğu, iş ortaklığı tarafından açıklamada kullanılan fiyatın saatlik brüt asgari ücretin altında olmadığı,

İş ortaklığı tarafından motorin analiz girdisi fiyatı için EPDK tarafından yayımlanan, İstanbul İli, Avrupa Yakasında bulunan bayiler adına beyan edilmiş fiyatların ortalamasını yansıtan En Yüksek İşlem

Hacimli 8 Firmanın Akaryakıt Fiyatlarına İlişkin Raporda yer alan ihale ilan tarihi ile ihale tarihi arasında (25.04.2023) geçerli bir fiyatın kullanıldığı, alınan fiyat üzerinden KDV oranının düşürüldüğü, daha sonra da 0,850 kg/lt yoğunluk katsayısı kullanılarak motorin litre fiyatının kilogram fiyatına dönüştürüldüğü tespit edilmiştir.

Motorin yoğunluk katsayısı ile alakalı bir itirazın şikâyet başvurusu üzerine Türk Standartları Enstitüsünden alınan görüşte “İlgide bahsedilen konu, bu alanda standart veya benzeri ilmi dokümanları hazırlamak ve Enstitümüz adına teknik görüşleri vermekle yetkili TK16 Petrol ve Petrol Ürünleri Teknik Komitesi tarafından değerlendirilmiş olup, Komitenin konu hakkındaki görüşü aşağıda verilmiştir.

“Belirli bir sıcaklıktaki motorinin hacminin kütleye dönüştürülebilmesi için o sıcaklıktaki yoğunluk değerinin bilinmesi gerekir. Ülkemizde pazarlanan motorinlerde (dizel) olması gereken özellikler Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından zorunlu uygulamada tutulan TS EN 590 “otomotiv yakıtları – Dizel (motorin) – Gerekliler ve deney yöntemleri” standardında belirtilmiştir. Bu standartta yer alan Çizelge 1’e göre motorinin TS 1013 EN ISO 3675 veya TS EN ISO 12185 yöntemlerine göre ölçülmüş olan 15 °C sıcaklıktaki yoğunluğu 820,0 kg/m³ – 845,0 kg/m³ (LİTRE cinsinden; 0,8200 kg/L – 0,8450 kg/L) aralığında olmalıdır. Sonuç olarak TS EN ISO 590 standardına uygun bir motorinin 1 litresinin 15 °C sıcaklıktaki kütlesi 0,8200 kg – 0,8450 kg aralığında olmalıdır. Örneğin, bu aralık içinde yer alan ve 15 °C sıcaklıktaki yoğunluğu 834,5 kg/m³ (kg cinsinden; 0,8345 kg/L) olarak ölçülmüş olan motorinin 15 °C sıcaklıktaki 1 (bir) litresinin kütlesi 0,8345 kg’dır. Piyasaya sürülmüş olan bir motorin ürününün 15 °C sıcaklıktaki yoğunluk değerine, ürün piyasaya çıkmadan önce TS EN 590 standardına uygunluk açısından ilgili deney yöntemlerinden akredite bir laboratuvarında gerçekleştirilen deneyler sonucunda düzenlenmiş olan deney/analiz raporlarından ulaşılabilir ya da belirli bir ürünün yoğunluğu o üründen TS EN 590 standardına atıf yapılan numune alma yöntemlerine uygun olarak alınan bir numunenin motorinde yoğunluk tayini yöntemlerinden (TS 1013 EN ISO 3675 ve/veya TS EN ISO 12185) akredite

bir laboratuvarda yoğunluğu tayin edilmek suretiyle tespit edilebilir.

Motorinin hacmi ve buna bağlı olarak yoğunluğu 15 °C civarındaki sıcaklıklar için çok önemli düzeyde olmamakla birlikte, sıcaklıkla değiştiği için 15 °C'tan farklı sıcaklıktaki bir ürünün 1 litresinin kütlesini belirleyebilmek için o sıcaklıktaki yoğunluk değerinin bilinmesi gerekir. ..." hususlarına yer verilmiştir.

Diğer taraftan konuyla ilgili olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 07.11.2014 tarih ve 29168 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 03.11.2014 tarih ve 5291 sayılı Kararında, motorin yoğunluk değeri 0,845 ton/m³ olarak belirlendiği, ayrıca; TÜPRAş tarafından yayımlanan "Motorin Ürün Spesifikasyonu" belgesinde de motorin yoğunluk değeri için 0.820-0,845 ton/m³ aralığının öngörüldüğü,

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 45.1.13.14'üncü maddesinde de "...Motorin veya benzine yönelik olarak öngörülen tutarın TL/lt cinsinden hesaplanmasında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun ilgili düzenlemeleri dikkate alınacaktır" açıklamasının yer aldığı, dolayısıyla isteklilerin motorin için litre-kg dönüşümünü 0,8200 kg/l – 0,8450 kg/l katsayıları ile yapmaları gerektiği anlaşılmıştır.

Açıklama kapsamında yer alan işçilik girdileri ile mazot (motorin) analiz girdisi dışında kalan diğer giderler için kamu kurum ve kuruluşları tarafından yayımlanan fiyatların kullanıldığı, söz konusu fiyatların ihale ilan tarihinde (03.04.2023) yürürlükte bulunan cari yılı birim fiyatları olduğu,

Ayrıca aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında açıklaması istenilmeyen analiz girdilerinin tamamı için ayrı ayrı bir bedel öngörüldüğü ve herhangi bir fiyat öngörmesinin yeterli olduğu,

Bu itibarla, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi Uniform İnşaat Sanayi ve Tic. A.Ş.-Mutlugün İnşaat Tic. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından ölçü birimi dönüşümünde 0,850 kg/lt katsayısını kullanarak kendilerine maliyet düşürücü bir avantaj sağlandığı anlaşıldığından, motorin girdisine dair açıklamalarının uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Toplantı No	: 2023/042
Gündem No	: 14
Karar Tarihi	: 16.08.2023
Karar No	: 2023/UY.I-1115